

LLIBRES

«L'Ametlla del Vallès»

Josep Badia i Moret: «L'AMETLLA DEL VALLÈS. NOTES HISTÒRIQUES», 188 pàgines. 10 làmines.

L'autor de «La Baronia de Montbui» (llibre publicat fa ben bé deu anys), ens ofereix ara una història de l'Ametlla fruit de molts anys d'observació i de treball pacient entre documents.

El contingut és ampli en el temps. És un recull de dades i de fets coneguts del passat ametllatà. D'un passat que va de la prehistòria —es fa referència a les troballes arqueològiques en el terme de l'Ametlla—, fins als primers temps contemporanis (és a dir, el segle XIX), passant per l'Edat Mitjana, quan els arrogants noms de Sunifred, Oleguer, Arnau i Guillem hi eren freqüents.

L'atenció es fixa, abans de tot, en aquest llarg feudalisme —a les nostres contrades traspasà molt el segle XV— que explica bona part de la història actual. No pretén, en canvi, d'entrar en els fets ocorreguts al llarg del segle XX. És propòsit de l'autor que aquests —que han ocasionat transformacions substancials en el poble—, siguin motiu d'un nou llibre.

Amplitud també, quant a temes: població, economia, fets militars, institucions cultura, devocions. Amplitud temporal i temàtica que no comporten pas manca de trets historiogràfics ben moderns: els fets locals, lluny d'anàlitzar-se aïlladament, són vistos en rela-

ció gairebé constant amb esferes més àmplies (Catalunya i —sobretot— la Baronia de Montbui) i amb els pobles veïns. Queda reflexada d'aquesta forma, la importància que tingueren, en segles passats, els Francesc Barnils, Genís Burguès, Francesc Maspons, Jaume Falgar, i d'altres, de Sta. Eulàlia.

Moderna, en segon terme, per la modestia en l'ambició de l'autor: «el meu intent era només reunir en un llibre un seguit de dades històriques sobre L'Ametlla i no pas escriure una història pròpiament dita (...) Si un dia algú, amb l'ajut d'aquestes notes, pot escriure la veritable Història de l'Ametlla...». Aquest caràcter d'incomplet que dona al seu treball en finalitzar-lo, el veiem també ben en la línia de la història actual.

Les fonts, són ben diverses. Les recerques de Mn. A. Basolas, per qüestions parroquials i poblacionals. En general, però, es tracta del resultat d'un valuosíssim treball personal sobre els documents. Diversos d'aquests, són reproduïts al llibre.

Un descobriment, ens sembla, cal remarcar: l'obra demostra clarament que la devoció a la Verge de Puiggraciós prové, almenys, del segle XIII i no pas del XVII, com s'havia cregut fins ara.

«Planer, sempre planer. Fugir de tecnicismes», és norma de l'autor. El cert és que l'obra tracta tots els temes —els fàcils i els complicats— amb llenguatge agradable, ben comprensible per a tothom.

Una obra més per afegir a la bibliografia de la comarca. Una obra més, que representa, però, un gran treball, ben difícil de calcular. Un llibre més per afegir a la pila de «les obres de qualitat» que són a disposició dels lectors del Vallès i que recomanem, vivament, als lectors de Santa Eulàlia.

Lluís Galobart

EXCURSIONISME

D. E. C. - Vall del Tenes

El Pessebre

El Turó de l'Home i les dues puntes que li fan costat; la plana allargassada de la Calma —tot plegat ple de seny—; Tagamanent d'esperit romànic inexpugnable; el Puiggraciós, més petit, cim de la Verge; Cingles de Bertí, compacta muralla de la comarca, de la Vall del Tenes.

No esgotaríem —ni que volguéssim— els qualificatius, les impressions que suggereixen als sentits humans aquestes muntanyes —massissos, turons— que limiten el Vallès pel Nord; que se'ns presenten constantment a la vista, als homes i dones de la Vall del Tenes, tant quan transitem per les carreteres de la comarca com quan mirem per la finestra de casa. Els avantpassats, segurament més identificats amb les roques que nosaltres, s'encarregaren de posar-els-hi noms escaients.

Quan l'home, amb la tècnica, modifica —de vegades radicalment— el paisatge de la plana, els excursionistes ens disposem a ésser els continuadors de l'esperit dels predecessors en allò d'estimar la terra i ens proposem conservar valuosos llegats seus.

El disset de desembre, érem vintidós santaeulaliencs a portar el pessebre al Puig Ciró (és la punta dels Cingles que cau, escairada, darrera el Puiggraciós). Un nou cim —ja són cinc— de les nostres contrades acull pessebre, els dies nadalencs. Els caminants, d'edats ben diverses, eren una mostra que ja hi ha una certa tradició muntanyenca a Santa Eulàlia; i també que aquest any sembla que torna a reviscolar. La cova del pessebre és una bonica tenda de campanya.

A dalt el cim ens sentírem poètics; uns versos encapçalen el llibre de les firmes. A la tornada, pel camí penjat dels Cingles, vàiem com s'anava fent fosc, com s'illuminava el Vallès, amb mil llumets metàl·lics. Era una estranya i bella visió, certament gens exòtica. La mateixa comarca, d'allà dalt, sembla una altra. Restàvem contents del que havíem fet: d'haver trobat la natura, d'haver posat un xic de fe en una terra ja molt metàl·lica.

Tothom qui vulgui visitar el pessebre —i estampar la seva firma en el llibre—, ho té ben senzill: cal anar a Puiggraciós, caminar mitja hora pel camí que mena als Cingles (amb atreviment, aquest tros es pot fer amb cotxe), pujar deu minuts per un viarany del bosc, a la dreta del camí. El pessebre és a uns metres del cim, entre les brolles.

La Junta

Accessoris per motos i cotxes

Estufes, Aparells de sò

Comercial DAP

al servei dels clients

Ctra. La Sagrera, s. n. «Can Joanet»

Santa Eulàlia de Ronsana